Onderzoek alternatieve invulling jaarwisseling 2026/2027

gemeente Barneveld

Samenvatting

Met de invoering van de Wet veilige jaarwisseling geldt vanaf 2026 een landelijk verbod op F2-consumentenvuurwerk. Gemeenten krijgen beperkte ruimte om ontheffingen te verlenen, waarbij de burgemeester een zwaarwegende toetsingsrol krijgt. Uit landelijke uitvoeringstoetsen blijkt dat toezicht en handhaving tijdens de jaarwisseling slechts beperkt mogelijk zijn. Naleving van het verbod zal daarom in sterke mate afhankelijk zijn van gedragsverandering onder inwoners. Tegelijkertijd is de voorbereidingstijd voor de jaarwisseling 2026–2027 zeer kort, wat de uitvoerbaarheid van nieuwe werkprocessen bemoeilijkt.

Tegen deze achtergrond heeft de gemeente Barneveld onderzocht welke rol zij kan en wil innemen bij het faciliteren van een passend alternatief voor de jaarwisseling. Het ontbreken van aantrekkelijke alternatieven brengt reële risico's met zich mee, zoals het uitwijken naar illegaal vuurwerk, verminderde naleving van het verbod en toenemende onvrede onder inwoners. Ervaringen in andere gemeenten laten zien dat het bieden van gezamenlijke viermogelijkheden bijdraagt aan veiligheid, saamhorigheid en draagvlak.

Op basis van gesprekken met lokale initiatiefnemers, horeca, professionele partijen en andere gemeenten zijn vijf scenario's uitgewerkt:

1. Subsidieverlening aan lokale organisatoren van nieuwjaarsfeesten
2. Subsidie aan horecagelegenheden voor inzet van portiers
3. Organisatie van een gemeentelijke lasershow
4. Organisatie van een professionele vuurwerkshow
5. Organisatie van een gemeentelijk aftel-/ publieksfeest

Deze scenario's zijn beoordeeld op drie criteria:

1. Bijdrage aan een veilige en positieve jaarwisseling,
2. Organisatorische belasting voor de gemeente,
3. Financiële consequenties.

Uit de objectieve scoring komt scenario 1 (subsidie aan lokaal georganiseerde feesten) als beste optie naar voren met de hoogste totaalscore (13 van 15). Dit scenario kent aantoonbare animo bij initiatiefnemers, vraagt de minste ambtelijke inzet, heeft acceptabele kosten (circa € 40.000) en zorgt voor spreiding van activiteiten over de kernen. Daarnaast bevordert deze aanpak lokaal eigenaarschap en draagvlak, wat essentieel is voor gedragsverandering rond vuurwerkgebruik.

Andere scenario's scoren lager vanwege beperkte impact (horecasubsidie), organisatorische complexiteit (lasershow), uitvoeringsrisico's en locatieproblematiek (vuurwerkshow) of zeer hoge kosten en inzet van capaciteit (gemeentelijk aftelfeest).

Conclusie:
In de aanloop naar de jaarwisseling 2026–2027 is het noodzakelijk om een alternatief te bieden dat bijdraagt aan veiligheid, draagvlak en naleving van het vuurwerkverbod, zonder onevenredige druk op de gemeentelijke organisatie. Het subsidiëren van lokaal georganiseerde nieuwjaarsfeesten is hiervoor het meest passende en uitvoerbare scenario voor de gemeente Barneveld.

Inhoud

Samenvatting 2
Inleiding 4
Ontheffingen 4
Handhaving en uitvoeringsdruk 4
Noodzaak van alternatieven en risico's bij het ontbreken daarvan 5
Scenario's voor alternatieve jaarwisseling 5
Scenario 1 – Subsidie aan organisatoren van nieuwjaarsfeesten 5
Scenario 2 – Subsidie aan horecagelegenheden 6
Scenario 3 – Gemeente organiseert een lasershow 6
Scenario 4 – Gemeente organiseert een vuurwerkshow 6
Scenario 5 – Gemeente organiseert een feest met aftelmoment 6
Financiële samenvatting 6
Zorgvuldige afweging 6
Objectieve scoretabel 7
Toelichting op scoring/bij scoretabel 8
Advies 8

Inleiding

De nieuwe Wet veilige jaarwisseling introduceert per 2026 een landelijk verbod op F2-consumentenvuurwerk. Binnen deze wet krijgen gemeenten kaders om onder strikte voorwaarden ontheffingen te verlenen. Uit de uitvoeringstoets van de VNG blijkt dat toezicht en handhaving rondom de jaarwisseling in de praktijk beperkt zijn, waardoor de naleving van dit verbod in belangrijke mate afhankelijk wordt van gedragsverandering onder inwoners. Voor de jaarwisseling 2026–2027 komt daarbij dat de voorbereidingstijd zeer beperkt is, wat gevolgen heeft voor de uitvoerbaarheid van nieuwe werkprocessen, beoordelingskaders en communicatie.

Op 5 januari 2026 is het collegebesluit over de jaarwisseling van 16 december 2025 openbaar geworden. De voorbereiding van de aankomende jaarwisseling zal in grote lijnen op vergelijkbare wijze worden vormgegeven. In dit collegebesluit is opgenomen dat de gemeente Barneveld beziet welke rol zij kan en wil innemen bij het ontwikkelen en faciliteren van een passend alternatief voor de traditionele jaarwisseling.

Het doel van dit onderzoek is om, in het kader van de invoering van de Wet veilige jaarwisseling per 2026, te verkennen welke rol de gemeente Barneveld kan en wil vervullen bij het faciliteren van een veilig, uitvoerbaar en maatschappelijk gedragen alternatief voor de jaarwisseling 2026–2027. Daarbij richt het onderzoek zich op het, voor zover momenteel mogelijk, inzichtelijk maken van de effecten van het landelijke vuurwerkverbod, het beoordelen van verschillende scenario's voor alternatieve jaarwisselingsactiviteiten en het bieden van een objectief afwegingskader ter ondersteuning van bestuurlijke besluitvorming.

In het bijzonder worden de scenario's beoordeeld op hun bijdrage aan veiligheid en een positieve beleving, de organisatorische haalbaarheid binnen de beschikbare gemeentelijke capaciteit en de financiële consequenties, waarbij nadrukkelijk rekening wordt gehouden met de beperkte voorbereidingstijd. Het onderzoek beoogt daarmee een onderbouwde keuze mogelijk te maken voor een alternatief dat bijdraagt aan naleving van het vuurwerkverbod, het beperken van risico's voor openbare orde en veiligheid en het behouden van sociale samenhang tijdens de jaarwisseling.

Ontheffingen

Met de invoering van de Wet veilige jaarwisseling is de verantwoordelijkheid voor het verlenen van ontheffingen expliciet bij de burgemeester belegd. Naast de bestaande verantwoordelijkheid voor de openbare orde en veiligheid, is de burgemeester belast met het handhaven van landelijke vuurwerkverboden en het stellen van lokale regels. De wet schrijft voor dat de burgemeester 'indringend toetst' of aan alle voorwaarden is voldaan voordat een ontheffing kan worden verleend. Dit betekent een aanzienlijke verzwaring van de gemeentelijke rol, omdat er in de huidige situatie nauwelijks wordt getoetst of afstekers van F2-vuurwerk veilig handelen. De verdere landelijke uitwerking wordt door de gemeente nauwlettend gevolgd om tijdig inzicht te krijgen in de precieze eisen en gevolgen voor de organisatie.

Handhaving en uitvoeringsdruk

De handhaafbaarheid van het vuurwerkverbod wordt in belangrijke mate bepaald door de inzet en capaciteit van boa's en politie. Deze capaciteit is tijdens de jaarwisseling al zwaar belast en primair gericht op het bewaken van de openbare orde en het reageren op incidenten. Door de beperkte inzetmogelijkheden is toezicht op individuele afstekers beperkt, waardoor naleving moeilijk afdwingbaar is. Tegelijkertijd vraagt het nieuwe verbod om aanvullende werkprocessen, administratieve toetsing en

afstemming met veiligheidspartners. De beperkte doorlooptijd in 2026 maakt het inrichten van deze processen extra uitdagend.

Lokale inzet van boa's en politie
De inzet van boa's en politie wordt jaarlijks vastgelegd in het draaiboek jaarwisseling dat in afstemming met veiligheidspartners wordt opgesteld. Boa's richten zich op preventie, toezicht en het beperken van overlast op basis van de APV en mogen optreden tegen het afsteken van vuurwerk buiten de toegestane tijden. De politie heeft een bredere taak, waaronder optreden tegen illegaal vuurwerk, het handhaven van de openbare orde en het bestrijden van verstoringen. Beide organisaties geven aan dat hun capaciteit tijdens de jaarwisseling beperkt is, waardoor extra handhavingstaken die voortkomen uit het nieuwe verbod lastig inpasbaar zijn.

Noodzaak van alternatieven en risico's bij het ontbreken daarvan

Het realiseren van een cultuurverandering rondom vuurwerk vergt meerdere jaren. Wanneer inwoners geen mogelijkheden ervaren om samen te vieren, bestaat het risico dat zij uitwijken naar illegaal vuurwerk of dat er onvrede ontstaat. Gemeenten in Nederland achten het daarom wenselijk om alternatieven te bieden die bijdragen aan veiligheid, saamhorigheid en naleving van het verbod. Het ondersteunen van buurt en dorpsinitiatieven wordt breed gezien als een laagdrempelige manier om inwoners een gezamenlijke viermogelijkheid te bieden en tegelijkertijd de veiligheid te bevorderen. Professionele of collectieve alternatieven, zoals centrale evenementen, kunnen aanvullend bijdragen aan het terugdringen van overlast en het stimuleren van gewenst gedrag.

Scenario's voor alternatieve jaarwisseling

De gemeente Barneveld heeft op verschillende manieren onderzoek gedaan naar een passende invulling voor de jaarwisseling. Hierin is onder andere gekeken hoe andere gemeenten in Nederland invulling geven aan de jaarwisseling. Daarnaast is er contact gezocht met potentiële organisatoren in de kernen Barneveld en Voorthuizen om te bezien of er animo is voor het organiseren van feest, is er met verschillende buurgemeenten overleg geweest over kosten en capaciteit die zij kwijt zijn aan het organiseren van een nieuwjaarsfeest en is met een professionele partij contact geweest over het organiseren van een lasershow en of vuurwerkshow. Het carbidschieten en vreugdevuren zijn buiten beschouwing gelaten omdat in de wetgeving daarover voor aankomende jaarwisseling niks is gewijzigd en dus zijn toegestaan. Op basis daarvan zijn 5 scenario's uitgewerkt:

1. Subsidie verstrekken aan organisatoren van een feest tijdens de jaarwisseling; (die willen ook vuurwerk gaan afsteken).
2. Subsidie verstrekken aan horecagelegenheden voor de inzet van een portier;
3. Zelf organiseren van een lasershow;
4. Zelf organiseren van een vuurwerkshow;
5. Zelf organiseren van een feest c.q. centraal aftelmoment.

Scenario 1 – Subsidie aan organisatoren van nieuwjaarsfeesten

In dit scenario verstrekt de gemeente subsidie aan lokale initiatiefnemers, zoals wijkverenigingen, organisatoren of bewonersgroepen, die zelf een nieuwjaarsfeest organiseren. De verantwoordelijkheid voor organisatie, uitvoering en eventuele professionele inzet (zoals vuurwerk) ligt volledig bij de initiatiefnemers. De gemeente faciliteert financieel en stelt randvoorwaarden. Uit de gesprekken met potentiële initiatiefnemers is gebleken dat hier animo voor is.

Kostenindicatie: circa € 40.000 (4 × € 10.000).

Scenario 2 – Subsidie aan horecagelegenheden

Dit scenario richt zich op het ondersteunen van horecagelegenheden tijdens de jaarwisseling, met name door het subsidiëren van portiers. Dit verlaagt de financiële drempel voor ondernemers om open te gaan. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering ligt bij de horeca. Afgelopen jaarwisseling is dit door de gemeente in pilotvorm gefaciliteerd. Hier is slecht door twee horecazaken gebruik van gemaakt.

Kostenindicatie: circa € 15.000 (10 × € 1.500).

Scenario 3 – Gemeente organiseert een lasershow

De gemeente organiseert een centraal alternatief evenement in de vorm van een lasershow. De gemeente is verantwoordelijk voor organisatie, techniek, vergunningen, beveiliging en afstemming met hulpdiensten.

Kostenindicatie: circa € 15.000, exclusief aanvullende kosten voor tent, beveiliging of catering.

Scenario 4 – Gemeente organiseert een vuurwerkshow

De gemeente organiseert een professionele vuurwerkshow op één centrale locatie. De gemeente is volledig verantwoordelijk voor vergunningen, veiligheid, uitvoering, opruimwerkzaamheden en aansprakelijkheid. Een geschikte locatie vinden is een uitdaging vanwege strenge veiligheidseisen.

Kostenindicatie: circa € 35.000, exclusief aanvullende voorzieningen.

Scenario 5 – Gemeente organiseert een feest met aftelmoment

De gemeente organiseert een feest met een muzikaal aftelmoment op een centrale locatie, gericht op alle doelgroepen. Dit is organisatorisch intensief en vraagt langdurige voorbereiding en coördinatie. Ervaren gemeenten zijn hier al vanaf het voorjaar met meerdere medewerkers structureel aan verbonden.

Kostenindicatie: circa € 120.000.

Financiële samenvatting

Maatregel	**Omschrijving**	**Geraamde kosten**
Subsidie jaarwisselingsfeesten	4 × € 10.000	€ 40.000
Subsidie portiers horeca	10 × € 1.500	€ 15.000
Lasershow	Exclusief extra voorzieningen	€ 15.000
Vuurwerkshow	Exclusief extra voorzieningen	€ 35.000
Gemeentelijk feest	Inclusief techniek, beveiliging etc.	€ 120.000

Zorgvuldige afweging

Bij de uitwerking van de scenario's is gekeken naar de praktische uitvoerbaarheid, waaronder ambtelijke capaciteit, beschikbaarheid van geschikte locaties, ervaringen uit voorgaande jaren en gesprekken met potentiële organisatoren. Uit deze

gesprekken blijkt dat er binnen lokale initiatiefnemers bereidheid bestaat om zelf een feest te organiseren, mits de gemeente hiervoor subsidie beschikbaar stelt.

Daarnaast is geconstateerd dat voor de subsidieregeling voor het inhuren van een portier, die afgelopen jaarwisseling als pilot is aangeboden, slechts in zeer beperkte mate gebruik is gemaakt.

Uit overleg met een professionele vuurwerkshoworganisator volgt dat het lastig is om in de kernen Barneveld of Voorthuizen een locatie te vinden die voldoet aan alle veiligheidsvereisten. Daarbij komen relatief hoge kosten voor een korte vuurwerkshow zonder aanvullende faciliteiten.

Verder blijkt uit ervaringen van andere gemeenten dat het organiseren van een gemeentelijk feest met aftelmoment veel ambtelijke capaciteit en een omvangrijk budget vraagt.

De vijf scenario's zijn daarom beoordeeld op drie hoofdcriteria:

1. de bijdrage aan een veilige en positieve jaarwisseling,
2. de organisatorische belasting en
3. de financiële consequenties.

Objectieve scoretabel

Scenario	Veilige & positieve jaarwisseling (0–5)	Organisatorische belasting (0–5)*	Financiële consequenties (0–5)*	Totaalscore (0–15)
1. Subsidie voor lokale feesten	4 – lokaal draagvlak, spreiding, bewezen animo	5 – laag, organisatie ligt extern	4 – relatief laag	13
2. Subsidie horecaportiers	2 – beperkt effect, vorig jaar weinig gebruik	4 – lage belasting	5 – zeer laag	11
3. Gemeentelijke lasershow	3 – centrale veilige activiteit met zeer korte duur	3 – gemeente regelt techniek & afstemming	4 – relatief laag	10
4. Professionele vuurwerkshow	3 – centrale veilige activiteit met zeer korte duur	2 – moeilijk locatie, hoge eisen	2 – relatief hoog	7
5. Gemeentelijk aftelfeest	4 – Centrale veilige activiteit met lange duur	1 – zeer grote ambtelijke inzet	1 – zeer hoog	6

**Hogere score = gunstiger*

Toelichting op scoring/bij scoretabel

- Bijdrage aan veilige & positieve jaarwisseling (0–5): Hoeveel draagt het scenario naar verwachting bij aan veiligheid en positieve beleving?
- Organisatorische belasting (0–5, omgekeerd): Lage belasting = hoge score.
- Financiële consequenties (0–5, omgekeerd): Lage kosten = hoge score.

Scorecriteria (transparant en objectief afgeleid uit de tekst)

- Scenario 1: hoge animo, lage belasting, matige kosten → goed uitvoerbaar
- Scenario 2: weinig gebruik in verleden, beperkte impact, lage kosten
- Scenario 3: relatief lage kosten maar organisatorisch zwaarder dan S1 en lagere impact
- Scenario 4: hoge kosten + moeilijk locatie te vinden → lage score uitvoerbaarheid
- Scenario 5: zeer hoge kosten + grote ambtelijke inzet → zwaarste scenario

Advies

Op basis van de uitgewerkte scenario's, de gesprekken met lokale initiatiefnemers en ervaringen uit andere gemeenten kan worden geconcludeerd dat het subsidiëren van lokaal georganiseerde nieuwjaarsfeesten (scenario 1) het meest passende alternatief is voor de gemeente Barneveld in de aanloop naar de jaarwisseling 2026–2027. Dit scenario heeft de hoogste totaalscore (13 van 15), kent aantoonbare animo bij initiatiefnemers, brengt de laagste organisatorische belasting voor de gemeente met zich mee en vraagt acceptabele kosten in verhouding tot het beoogde effect. Daarnaast zorgt de spreiding van activiteiten voor minder druk op één locatie en stimuleert subsidieverlening lokaal eigenaarschap en draagvlak.

In het licht van de invoering van de Wet veilige jaarwisseling biedt scenario 1 daarmee een uitvoerbaar en maatschappelijk gedragen alternatief dat bijdraagt aan veiligheid, naleving van het vuurwerkverbod en een positieve gezamenlijke viering van de jaarwisseling.